

ლიტერატურის მუზეუმი

ლიტერატურის მუზეუმი * LITERATURULI SAQARTVELO * ЛИТЕРАТУРУЛИ САКАРТВЕЛО

12 6 2021 2021 . № 29 (4028) გამოცემის 91-ი გვ. 1 ლარი

საგურამ - ცვლილებათა ეცვლელი მონა

8 წლის შემდეგ, ილია ჭავჭავაძის დაბადების დღეს, ისეთი იყო საგურამი, როგორც თითქმის ყოველთვის არის, დაახლოებით ისეთი, როგორც რეჟისორ ნანა ჯანელიძის ფილმში „იავნანა“ – ნათელი, მზიანი, ფერადოვანი, ნყნარი, იდუმალი...

გაიცა საგურამოს ყოველწლიური პრემიერი. მუზეუმის დირექტორი ანდრო ბედუკაძე, როგორც ყოველთვის, საქმიანად გაუძლვა დაჯილდოების ცერემონიას.

ჯილდოები გადაეცათ –

პროზაში – ნინო სადლობელაშვილს; პოეზიაში – ვასილ ბერებაშვილს; კრიტიკა-პუბლიკისტებაში – ნანა კუციას; თარგმანში – ბელა შალვაშვილს;

ხელოვნებაში – შალვა მატუაშვილს; პუმანიტარულ მეცნიერებებში – ზურაბ კირნაძეს; საბავშვო ლიტერატურაში – გივი ჩილვინაძეს;

ილიას მედალი „მარად და ყველგან, საქართველოვ, მე ვარ შენთანა“ – ელისო ვირსალაძეს.

***

ქვემოთ გთავაზობთ ერთ-ერთი ღაურეატის, ნინო სადლობელაშვილის სიტყვას, რომელიც მან ნარმოთქვა დაჯილდოების ცერემონიაზე.

ჯვარშვისა და ერეკოშვილის ქვეყანა

ნინო სადლობელაშვილი

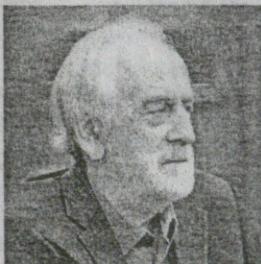
დრო თვითმევლელი ფრინველივით ეხლება სარკმელს და მის ყვითლზე ფითრდებან ჩრდილები. დრომ იცის, წუთისოფელზე მეტი როა და მარადისობაზე ნაკლები, ეპოქებს

დააქუთხებს, მაგრამ ერთი კაცის თვალებში შეინახავს ნაპერნეალს. ის ნაპერნეალი ხანდარს გააჩინს, სამყაროს დროზე მეტი ძალით მოედება.

► დასასრული. ვე-12 გვ.

გული სირაპის ხარისხი
მიზანი

სერგეი

ქავლინ სირაპის ხარისხი

83.4

გრიგორი

ოლარი პირაპის მოთხოვები

83.5

დეკიუტი

ლუკა ლაპიავილი

როგორ გავარჩიოთ ლექსი

83.11

83.6-7

83.9

გელა ჩარკვიანს ხშირად უთქვამს, რომ მას პირადი ტრაგედიების შემდეგ სჭირდებოდა ეგრეთ წოდებული ისკეპიზმი – მძიმე რეალობიდან გაქცევა. ზოგი ამ დროს ზღაპრების სამყაროში იძირება, ზოგი სერიალებს უყურებს. გელა ჩარკვიანის ისთვის ეს თავშესაფარი ნერა და ნიგნები აღმოჩნდა.

„არტანუჯის“ და „ინტელექტის“ გუნდი მადლობელია იმისთვის, რომ 2013 წლიდან კთანამშრომლობდით გელა ჩარქვიანთან – მან საოცარი ადამიანური ურთიერთობების, პროფესიონალიზმისა და მყითხველთან შეხვედრის უამრავი დასამასესოვრებელი ნუთი გვაჩიქა.

„ინტერვეიუ მასახთან“, მუსიკალური დრამა „ნარგიზა“, „ნაცნობ ქიმერათა ფერხული“, „ნაგერალა 2“ და „ნაგერალა 80“, „მერმისის ჭაღარა მთვარეები“, „Nemodrōis“ და „English – როგორ ვისწავლე და როგორ ვასწავლიდი“ ის წიგნებია, რომელსაც გამოცემისთანავე დიდი ინტერესითა და სიყვარულით ხვდებოდა მეოთხეველი. გვჯერა, რომ ეს სიყვარული არასადროს განედდება!

თანავუგრძნობთ გელა ჩიაკვიანის ოჯახს და მთელ საქართველოს.

ზოად კვარაცხელია

სიტყვა გენერატორი

დიდი ბრიტანეთისა და ჩრდილოეთ
ირლანდიის გაერთიანებულ სამეფოში
საქართველოს საგანგებო და სრულუფ-
ლებანი ერჩის, გვე ჩარევიანს სიტყ-
ვა-სადღეგრძელო, ნარმოთქმული უილიამ
შექსპირის 444-ე დაბადების დღის აღსანიშ-
ნავ წევულებაზე, 2008 წლის 26 აპრილს
სტრედონიდონ-ეკვიპმენტი ტესტი შესუ-
ლია ჩანანერგების ნიგბის „ნაგერალა 80“.

ჩემო ლორდებო,
აღმატებულებანო,
ქალბატონებო და ბატონებო!

ପିର୍ବେଳେ ଯୁଗଲୋକୀ, ଏହା କାହାରେ ଥିଲା?
ପିର୍ବେଳେ ଯୁଗଲୋକୀ, ରନ୍ଧାରିନ୍ଦାତ୍ମରେଣ୍ଡୀ
ମାଧ୍ୟମକୁ ଦେଖିଲା ବାର ଠି ଫିଲ୍ଡେ ପାତ୍ରିଗିଲୋକୀ,
ରନ୍ଧା ମମକ୍ଷେ ଶେଶାକ୍ରୂପଦ୍ରବୀ, ବିତ୍ତ୍ସନୀତ
ଦ୍ୱାରା ଉପରେ ଦେଖିଲା ବାର ଠି ଅଧାରିନ୍ଦାକୀ ଦ୍ୱାରାଦେ-
ବିଲୀ ଦେଖିଲା ଅନ୍ଧନିଶ୍ଚଵିନ୍ଦ୍ରୀଲ ତାପ୍ୟରୀଲାନ୍ଧାତ୍ମୀ,
ରନ୍ଧାରୀଲାତ୍ତା ବିଶ୍ଵାରିନୀର ପାତ୍ରି ଦ୍ୱାରାଦ
ମୋହିନୀରେ ବାପିତୀ, ମିଳ ଅନ୍ଧବାର ଶେଷାକ୍ରୂପଦ୍ରବୀଶି
ଦ୍ୱାରାତ୍ମିକ ବାର ବାର - ରାମଦେବନିମ୍ବ ମିଲାନାର-
ଦ୍ୱା ଅଧାରିନ୍ଦା ରିଜେନ୍ସ ଦ୍ୱାରାନ୍ତେତ୍ତାଶୀ ନିର୍ମାଣରେବ
ଅମ କରିଲା. ମେରାରେ ମେରାରେ, ତାପି ଶାକମାରିକୀ
କୁମର୍ପେତ୍ରୀନ୍ଦ୍ରିୟରେ ମେନ୍ଦରେ ଅର ମିଳାନିନ୍ଦା ନିରି-
ଶାତ୍ରାକୀ, ରନ୍ଧା ମେନ୍ଦରୀରୁଲାଦ ଦାନ୍ତମାରାତ୍ମି
ମିଳୀ ସିଦ୍ଧାନ୍ତାଦ୍ୱାରି ମିଠ୍ୟେବେଳୀ. ଅମ ସିଦ୍ଧାନ୍ତାଦ୍ୱାରି
ମାତ୍ରମାନ୍ଦାଲୁପ୍ରଭୁଙ୍କ ମନନ୍ଦି ବାର ମେଲାନାର.

თავისუფრო მეტ გარე განა მართდა. ამას წინათ მეგობარმა მთხოვა გამებ-
სენებინა, რომელი იყო პირველი ოკატ-
რალური წარმოდგენა, ბავშვობაში რომ
ვნახებ. რაგინდ უცნაურადაც უნდა გეჩ-

ზეპირად ვისნაველ ოტელოს, ასე ვთქვათ, გამოსამშევიდობებელი სიტყვა და ვართობდი ჩემს მშობლებს და მათ მეგორებს უსასრულო ქართულ ქეიფებზე. „ჯერ შეიცადეთ, მათქმევინეთ ორიოდ აევსო დარბაზი მაყურებლებით, „რომ ლებიც გულით იყვნენ მონადინებულ ესმინათ შექსპირის სიტყვებისთვის, მათ თვის სრულიად გაუგებარ ენაზე რომ იყო თარგმნილი“.

ქართველები, ისე, როგორც მსოფლიოს ყველა სხვა ხალხი, ადვილად დაბუნებრივად აიგივებენ თავს შექსპირის გმირებთან, რადგან ისინა არქეტიპული და დიდი სიზუსტითაა გამოქანდაკებული გარდა ამისა, ეს პერსონაჟი – ამორ

რაგინდ გაუგებარი და ეგზოტიკურიც
უნდა იყოს ჩვენი ენა თქვენთვის, სინამდ-
ვილები, ის, რასაც მე ქართულ შექსპირს
კუნიდებ, ბრიტანელი თეატრალებისთ-
ვის უცხო ამ არის. ვფიქრობ, ამგვარი
ტერმინი გამართლებულია, რადგან დღეს
ბევრს მიაჩინა, რომ არსებობს იმდენი
შექსპირი, რამდენ ენაზეცაა თარგმნი-

სწორედ ადამიანურ სისუსტეთა გამჭვირიახი ხედვისა და ფაქტზე შეგრძნების გამო იყო, რომ შექსპირის პიესებს ხშირად არასასურველად მიზნებით გრძნებონ ათასგვარი წერილმანი თუ ძლევამოსილი დიქტატორები და მათი ერთგული დამტკიცები. და მანიც, მაშინაც კი, როცა შექსპირის ნნერები შევ სიაში ხვდებოდა და იკრძალებოდა, მიზი გმირები რაღაც იდუმალი გზებით აღნევდნენ ტრიანიზე ბულ ხალხთა გულებამდე და ეხმარებოდნენ ნენ მათ, დაპირისპირებოდნენ თავიანთ მრავრელებს.

როგორც ამბობენ, მეოცე საუკუნის
უდიდესმა ტოტალიტარულმა იმპერიამაც
კი მონუმენტური ნგრევა იმ ეპიზოდიდან
დაიწყო, როცა მმართველი პოლიტიკი-
უროს ქართველმა ნევრმა, ბოლოს და
ბოლოს, გაძედა ეთქვა მაშინ ჯერ კიდევ
მომავალი გენერალური მდივნისათვის,
მიხაილ გორბაჩივისათვის ფრაზა, რო-
მელიც რამდენადმე შექსპირულად უღერ-
და, იმის შესახებ, რომ „რაღაც (უფრო
სწორად, ყველაფერი) დალაპა სსრკ-ში“.

თავს ილბლანანა მოვიჩინევ, რადგან
ცხოვრებაში ერთხელ მეც შემიკვეთუ
შექსპირის პიესის ქართულად თარგმანი
ეს „მეცე ლინი“ იყო და ბატონ სტურუ
ას, რომელიც ადრე ვახსენე, ესაჭიროე
ბოდა ის თანამედროვე ქართულ ენაზე
თარგმნილი, რომელსაც დღევანდელი
მაყურებელი ადვილად გაიგინდა. მე და
ჩემს კოლეგა ქალბათონს ამ სამუშაო
შესასრულებლად ექვსი თვე დაგვჭირ
და. ჩემი ცხოვრების ეს პერიოდი განსა-
კუთრებული იყო, თუმცა ცოტა მეტნა
რადგან დამეც კი ვერიფრიო ვახერხებ
და, შემეცყვიტა შესაფერი სიტყვებისა
და გამოთქმების ძიება. მეორე მხრივ
ტექსტის ფაქტზე ნიუჟანსებზე ინტენსიურ
კონცენტრაციის საჭიროებამ მომცა შე
საძლებლობა, სრულად დამენახა ბარდის
(შექსპირის) სიდიდადე. მასთან ერთად, ზო
გი რამ უწყნაურად მეჩვენა – გარიბოშულ
ორტაცებედი ბრნიყნვალე თეთრი ლექსი
ბოლოს. ზოგიერთი პასაუის ენა არა თუ
არ იყო, ასე ვთქვათ, ჯენტლმენური, აშ
კარად უზამსად უძლერდა. მეტიც, ავტო-
რი უზუსატობას იჩინდა ისტორიისა და
გეოგრაფიის ფაქტების გამოყენებისას
მაგრამ, ვის-ვის და შექსპირის ეპატიები
და ყველა ეს შეცოდება ერთი უბრალი
მიზეზის გამო – იგი გენიოსი იყო.

მარადიული სიჩუმისა".
გამხნევდით! იმ დღემდე, სავარაუდო, მიღიარდობით წელი გვაშორებდანამდე კი ვიხალისოთ ცხოვრებით, რომელმაც, სხვა მრავალ განძთან ერთად უიღიამ შექსპირის საოცარი ფენომენი გვიბიძა.

ეკათია მწერლის გაცემით კრისტენი...

ღია გარეთითამარ ეა იგელა კვილა!

რეცენზიით, არა-
მედ მინდა უშუალოდ, პირდაპირ გითხრა ჩემი სათქმე-
ლი... უპირველესად, აღტაცებული ვარ შენი არჩევანით.
ლევან გოთუა, რომელსაც შენს წიგნს უძლვნი, მართ-
ლაც ბუმბერაზი მწერალია, იგი ნამდვილად იმსახურებს
ერის დიდ ყურადღებას, როგორც წერ, წიგნი ეფუძ-
ნება შენს სადისერტაციო წარიმოს – „ლევან გოთუას
პუბლიკუსტური და ეპისტოლურული მემკვიდრეობა“,
მაგრამ ეს არ არის შერალი ფაქტების აღნუსხვა, ყოვე-
ლი სიტყვა შენს ლამაზ პოეზიასთან არის წილნაყარი.
დიდი მიზანი დაგისახავს, „გმირთა ვარამის“ ავტორი
სრულიად სხვა კუთხით გინდა ნარმოაჩინო და ეს შექა-
ლი. წუხან იმის გამო, რომ მწერალი, რომელიც ვერ ეგუ-
ებოდა კომუნისტურ რევიტს, სამშობლოს მტრის იარიო-
ყით, 22 ნელინად ამყოფეს პატიმრობა - გადასახლებაში.
საოცრად ფაქტიზია შენ დამტკიცდებულება, - ლევან გო-
თუასამი, სამშობლოს დამუჯრდებლობაზე მეოცნებე-
დიდი ქართველისადმი... ფიქრით ყველგან თან დაჰყვე-
ბი, გულშემატკიცირობ. უფრო მეტიც, უამთა მნერლის
განცდით აღნუსხავ მის ყოველ ნაბიჯს, რათა მომა-
ვალს შემოუნახო დიდი მწერლის სახე, ისეთი, როგორიც
იყო. პატრიოტი - სულ რომ „შორიდა საქართველო“.

დღიდ მოა ზროვნე — დროს რომ უსწრებდა, მოგზაური
მთამსვლელი, ბუნების მეგობარი, ძეგლთა დამცველი,
მივიწყებული კოშკებისა და მღვმელების ჭირისუფალი....
განსაკუთრებით ერთ გარემობას მინდა გავუსვა
ხაზი — ნიგნში ნათქვამია, რომ ლევან გოთუა თავით
სი პოეტური სამყაროდან არასდროს გამოიყოდა, მისი
მაგალითი მრავლადაა, როდესაც მნერალი კავასიონ-
ზე ერთობლივად ადიოდა, თავის დიდ მეგობრებთან
და-ძმა ალიოშა და ალექსანდრე ჯაფარიძეებთან ერ-
თად, უსახელო მნერვგლებს ქართველ მნერალთა და
საზოგადო მოღვაწეთა სხელებს არქმევდნენ, „ილა“
„აკაკი“, „ვაჟა“, „სულხან-საბა ორბელიანი“. მნერა-
ლი ხვამლზე ასვლას — „ბიძლიურ ასვლას“ უნიდებდა
როდესაც ალიოშა და ალექსანდრე ჯაფარიძეები ბეოლე-
მის გამოქვაბულში შევიდნენ, ლევან გოთუამ გადასახ-
ლებიდან ასეთი ნერილი გამოაგზავნა: „რა შესანიშნავ-
თემაა, გარდა სხვა ყველაფურისა, ქალმა დაამხო ძველ-
განდევილი ბერი და ისვე ქალმავე აღმოჩინ იგი — ალბათ
თავისი ძლიერების ხელმეორედ დასადასტურებლად...
ლევან გოთუა გრემის მთავარანგელოზის სამრეკლოზ-
ნერდა „გმირთა ვარამის“ ბოლო ფურცლებს — ციხე-
გოჯის ძეგლთაძეველ ნანგრევთა შორის დალანდა მით
რიდატე პონტოელი, თავისი მომდევნო რომანის გმირი.
ციმბირში, მშობლების გადასახლებაში, დაიბადა თინ-
იმნაიშვილი ლევან გოთუამ თურმე საქართველოდან გა-
მოაგზავნინა საქართველოს რუსა, იატაკზე გაშალეს დ

პატიარა თინამ ასე აიღვა ფეხი, საქართველოს რუკაზე..
მაგრა მაგრა პოზიცია რათა ძალიანია!

ამაზე მეტი პოეზია რაღა იქნება?!
კიდევ ბევრი თქმა შეიძლება ამ საკითხზე...
თამრიკო, მაღლობა მინდა გითხრა, ჩემი მშობლიურ
რედაქციის, ყოფილი „ნორჩი ლენინელის“ გახსენების
თვის, რედაქციასთან ხომ მშერლის მოლაპანეობა იყ
დაკავშირებული. იგი სწავლულთა დარბაზის წერი
ბუნების ნორჩი დამცველთა მეგობარი იყო.

შენი წიგნი დიდებული მწერლის დიდი აღიარებად
ჩემდათვად დავამატებ, არც შენ გამოსულხარ შენ
პოეტური გარემოდან, ამის დასტურია შენი მშვენიერ
ლექსი, რომელიც წიგნს აქვს ნამდვარებული, - შენ
ფრაზები: „ტრუფიბის პატიმარი“ და წიგნის საიცარ
სათაური: „მზე... ამოსევდილი - ლევან გოთუა“.

სინა გარათაშვილი

დრო და ნიშვნები

ოლანი ბინაძე

უცხოური
გურულობა

სასამართლო პროცესს მხოლოდ ბრალ-დებულის იჯახის ნევრები და რამდენიმე მეგობარი ესწონებოდნენ. საზოგადოებაში ამ პროცესის შესახებ ხმები კი იყო გავარდნილი, მაგრამ სერიოზულად ეს მითქმა-მოთქმა არავის აღუქვამს და, შესაბამისად, არც პროცესზე მისვლით შეუწებით თავი. საიდან უნდა სცოდნოდთ, რომ მომავალში უამრავი მსგავსი პროცესს გაიმართებოდა მათ ქვეყნაში.

მოსამართლე თავის ადგილზე იჯდა და მოწყინილი უსმენდა მონმეთა ჩევენებებს. ეს ყველაფერი – მონმეთა ჩევენებები თუ ბრალ-დებულისთვის ნაყინებული ბრალება, მასაც, ცოტა არ იყოს, აბსულულად ეჩვენებოდა. მაგრამ რახან ამ პროცესის გამართვა დაავალეს, ეს იგი, ასე იყო საჭირო. ამზღვობაც მოუყვებოდა თავის განრიგის ჯერ პროცესის მოუსმინა, მის მონმებს, შემდეგ დაცუის მხარეს და ზუსტად იმავე მოწმებს, რადგან ამ საქმეში ერთი ყველაზე საინტერესო ნაწილი ისიც იყო, რომ გამოძახებული მონმები ერთბაშად ბრალს სფერობნენ დამაშავეს და, ამავე დროს, ამტკიცებოდნენ მის უდანაშაულობას. ასე მაგალითი, ბრალდებულის დადა ამბობდა: „ჩემს შეის არაფერი დაუშავებია. ის ხომ უბრალოდ ისე იქცეოდა, როგორც ყველა,“ მერე კი ამატებდა: „კაცმა რომ თქვას, დამნაშავეა. შეკლებობა ნამდვილად მოხდა და ამაზე თვალს ვერ დავხუჭავ.“

მოსამართლე დაბრული და მოწყინილი ერთდროულად იყო. ერთი მხრივ, ვერ გაერკვია, ბრალდებული დასჯებას იმსახურებდა თუ არ და მეორე მხრივ, არც ადარდებდა, როგორ დასრულდებოდა ყველაფერი. ყველაფერი კი ცოტათ გაინტერეს და მოსამართლეაც ლამის ჩამოეძინა.

მოსამართლეზე არანაკლებ დაბრულები ნაფიცი მსაჯულები იყვნენ. მართალია, პირველად არ უჭირდათ დამნაშავე-უდანაშაულოს გარკვევა, თუმცა, იმ ბრალის გამო, რომელიც ამ პირველის ედებოდა, ნამდვილად პირველად უნდა გადაწყვეტიათ, იმსახურებდა თუ არ ის საჯელს. მონმეთა ჩევენებები ნაფიცი მსაჯულების ცეცხლზე ნავთს ასამდა. როცა ბრალდებულის ერთ-ერთმა მეგობარმა თქვა, რომ ისიც სიამოვნებით შეუერთდებოდა მეგობარს აღნიშნული „დანამუჟელის“ ჩადენაში და მხოლოდ იმან შეუმაღა ხელი, რომ იმ პერიოდში ქალაქში არ იმყოფებოდა, ნაფიცმა მსაჯულებმა ველარ გაიგეს, ამ ალიარების გამო ბრალდებულის მეგობარიც ხომ არ უნდა გაესამართლებინათ. ასევე, როცა ბრალდებულის დამ თავის ჩევენებაში აღიარა, რომ ის ყველაფერის თვითმხილევი იყო და მაინც არაუკრი დაუნახავს, ნაფიცი მსაჯულები ისევ ვერ მიხვდის, გოგონა გამიშნულად ცრულდა, თუ სიმართლეს ამბობდა, თუ სიმართლეს ამბობდა, როგორ უნდა გადაემონებინათ, ან რომც დადასტურებულიყო ამის ჭეშმარიტება, პასუხისმგები გოგონაც უნდა მიეცათ?

ერთი სიტყვით, ამ პატარა საქმემ დიდი დაუდარაბა გამოინვია.

ყველა იმედოვნებდა, რომ სიტუაციას ნათელს უშუალოდ ბრალდებულის ჩევენება მაინც მოწევნდა. ამიტომ, როცა ის გამოიძახეს დასაკითხად, ისედაც დემონით დამძიმებული დარბაზი კიდევ უფრო დამძიმდა.

ბრალდებული ფეხზე თავისი სახელისა და გვარის გაგონებისთანავე ნამოდგა და მუქი წითელი კაბის შრიალით, რომელსაც ეგონა, რომ ცხოვრის ბედნიერ, მნიშვნელოვან მომენტები ჩაიცვამდა, ტრიბუნასთან მივიდა. ბედნიერი ნამდვილად არ ყოფილია.

– შეგიძლიათ საზოგადოებას მომხდარის შესახებ უამბით? – პროცესორის კითხვა მოთხოვნასავით უღერდა. ბრალდებულმა მას თვალებში შეხედა და უთხრა:

– მგონია, რომ მოსაყიდვით აღარაუკრია. ყველაფერი ითქვა, – გამმრალი, მმიმე ხმა ჰქონდა, ლაპარაკით დალილი მოხუცი ქალის. არადა თცდაოთხი წლის გახლდათ.

– მაინც, – გადაზიანდა პროცესორი, – სასამართლო თქვენი ვერსია აინტერესებს. – მოსამართლე მის რეპლიკა თავის მსუბუქი დაქნევით უპასუხა.

– ჩემი ვერსია, არა? – აიტაცა ბრალდებულმა სიტყვები. – ალბათ ფიქრობთ, რომ „ჩემს ვერსიაში“ განსხვავებული ფაქტები და დეტალები იქნება და ასე იმის თქმა გაგიმარტივდებათ, რომ სიმართლეს გამიზნულად ვცვლი. – ეგონა, შეაჩერებდნენ, მაგრამ რახან ასე არ მოხდა, განაგრძო. – არა, მე არაფერსაც არ ვცლი, თუმცა ნეტავ, შემეძლოს. უბრალოდ ამითაც დავილალე. ბრალიც ხომ სწორედ იმის გამო ნამიყენეთ, რომ მევლელობა ჩავიდინე. მაგრამ ეს თქვენი სიტყვებით, სინამდვილეში მხოლოდ ერთი გაბედული ნაბიჯი გადავდგი და ეგ არის...

– გთხოვთ, უშუალოდ მომხდარზე, – შეაჩერა მოსამართლე. – ზოგადი ნოტაციები საჭირო არ არის.

– ჲო, მაპატიით. – თავი დახარა ბრალდებულმა და მაშინვე ისევ მაღლა ასწია, სხვაგარად იცოდა, თვალებთან მომდგარ ცრუმლებს ვერაფრით შეაჩერებდა. – მე მას პატივს ვცვლი, – დაინტერესები. – ვაფასებდი და ჩემთვის მნიშვნელოვანი იყო. ვერ ვიტყვი, რომ მიყვარდა. არც მგონია, საერთოდ ვინმეს შეყვარებოდა, ან თვითონ შეყვარებოდა და გაბედული ნაბიჯი გადავდგი და ეგ არის...

– გთხოვთ, უშუალოდ მომხდარზე, – შეაჩერა მოსამართლე.

– ჲო, მე ვედებით? – ვერავინ ხვდებოდა. სანამ თვითონაც იმავეს არ იზამდნენ, ვერავინ მიხვდებოდა.

– თავის საშინალად ვცვლინდი, მართალია, თავიდან არა, მაგრამ მერე ძალიან, ძალიან ცუდად ვიყავი. თოთქოს ყველაფერმა აზრი დაკარგა, ყველაფერის გაკეთება ან არგაკეთება უმნიშვნელო გახდა. იმიტომ, რომ ის აღარ იყო. ხომ ხვდებით? – ვერავინ ხვდებოდა. სანამ თვითონაც იმავეს არ იზამდნენ, ვერავინ მიხვდებოდა.

– ხომ შეგვეძლოთ მისი დაბრუნება? – თავი ვედარ შეიკავა მოსამართლე.

– თქვენ მევდრების გაცოცხლების გვერდია. აი, აი კი მოსამართლეს მოთმინების ფილა აეცი და გადიზიანებულმა ხმამაღლა ნამინდანა:

– თუ ღმერთი გნამო, ის ხომ დროა! ჲავას შეუძლია მისი მოკვლა და ვინმე კონკრეტულმა ეს თქვენსავით სახლიდან სათამებისა და კალენდრების გაქრობით და დაუსრულებლად, დროის განსაზღვრულად წერა-კოთვის თუ ხატვის მეთოდით რომ სცადოს, იქნებ, გამოუვიდეს კიდეც, მაგრამ მაშინვე დამარცხდება, როცა თქვენსავით ყველაფერის ინტერესს დაკარგავს და იმის გამოთვლას დაიწყება, ნეტავ, რამდენ ხანს გავიდებოდა.

ასე რომ, თუ ასე განიცდით, როცა საქმე დროს ეხება, ყოველთვის გვიანი სულაც არ არის და შეგიძლიათ ახლავე დაბრუნებეთ მას. აი, თუ არ გვერდათ, – მოსამართლემ მაჯიდან საათი მოიხსნა და გოგონას გაუწოდა. – უკვე თოთქმის სამი საათია, ამ ფარისის მოკვლილი ვარ. – გოგონამ საათს დახედა. სამი საათი სრულდებოდა. გამოდის, პროცესი თორმეტზე დაინტერესები. ამ მარტივა მიგნებამ ისე გაამზირაულა, სულ დავაინიშნდა, ასე რისთვის იყო მოსამართლეს მოთმინების ფილა აეცი და გადიზიანებულმა ხმამაღლა ნამინდანა:

– მგონი, დროა, პროცესი დასრულებულად გამოვაცხადოთ, – ნამომოქანება მოსამართლემ და სანამ ისევ რამის თქმას მოასწრებდა, პროცესი დაასწრებულმა დაასწრება:

– ნუ ჩექარობთ, ბატონო მოსამართლევ!

განიცდებათ, რომ დანაშაული მოხდა და პირადად მთავრობის სურვილი, მომავალში მსგავსი დანაშაულის განმეორების თავიდან ასარიცხდება, როცა თქვენსავით ყველაფერის ინტერესს დაკარგავს და იმის გამოთვლას დაიწყება, ნეტავ, რამდენ ხედითია.

არადა, ვინ თქვა, რომ სასევნი ნიშნები საჭირონი არ არის? საქმე ისაა, რომ არავის არაფერი უთქვამს. ისე ნელ-ნელა აიღეს ჩენებზე ხელი, თოთქმის შეკვარებულების შორდებოდნენ და მიზეზის ასენა დაეზრაოთ. ნარმოებიდნენ ასარიცხდებათ? დარჩენის თხოვნის უფლებაც არ მოგვცეს. მე კი ხენენას არ დავინიშნები.

არადა, ვინ თქვა, რომ სასევნი ნიშნები საჭირონი არ არის?

– ეს ერთბაშად არ მომხდარა. ყველაფერს ნინასნარ ვეგმადვიდა. ჯერ საჭირო მასალების მოვარაგე: წიგნები, სალებავები, საწერი კალმები, თავისუფლი ფურცლები. მერე ერთ დიდ ყუთში ჩავანებუ ყველაფერი, რაც მის თავის გამახსენებდა და ამ ყუთიანად სა-ალა უკვეთესადაც არის.

– დანაშაულის მომენტზე გვიამბეთ. – სთხოვა ისევ პროცესორა.

– ეს ერთბაშად არ მომხდარა. ყველაფერს ნინასნარ ვეგმადვიდა. კალმების მოვარაგე: წიგნები, სალებავები, საწერი კალმები, თავისუფლი ფურცლები. მერე ერთ დიდ ყუთში ჩავანებუ ყველაფერი

თიხათინ ჭური

***

ფიქრი ტვინში მეყრება,
როგორც სეტყვის ღრუბელი,
ჩამოვრიფავ დამისტვის,
სანამ ჩამობრძანდება,
ბალიშებში ჩავტენი
გულგახეთქილ დარდებს
და
სიზმებს გადავიბირებ,
ჩუმად გასატანებლად.

***

ო, საყვარელო აუგუსტი!
შემიპყრო შეშლილთა სევდამ,
ისინი ჩუმად გვაკეირდებიან და
ჩვენში ექიბენ შველას...
ო, აუგუსტუს, შენ უკვე მიდიხარ?
შეშლილებს კი არ უყვართ გაცილება.
მათ შორის ცველაზე ჭკვიანი,
სიკვდილის ნინ ბოჩოლებს აცილებდა
და როცა მოეფერა ჩელას,
გვერდებზე ოქროსუერხალებიანს,
დასცინა ბართლომე ელექტრიკა:
- ამ შტერს ძროხები ჰქვარებია,
მობრუნებულა ყველაზე ჭკვიან-შეშლილი,
სახელად ბუჭუტა თურგია,
ხელში შერჩენილი საბელი
ლელისბირს, რცხილაზე ჩამოუბია...

ორმოცი წელი გავიდა, აუგუსტუს,
მე კი პატივს გცემ და როცა გაცილებ,
თავიდან ვერ ვიშორებ

და მონუმენტური ხატჩერის რესტავრაციის ფაქულტეტზე.
გატაცებულია პოეზიით. განსაკუთრებით უყვარს გალავ-
ტიონის ლექსები. ბევრს კითხულობს ქართული ქართული პოეზიიდან.
პოეტობაზე არასოდეს უფიქრია, მაგრამ ლექსი თავისით
მოვიდა მასთან და ფერნერასთან ერთად პოეზია გახდა
სულისის ნაწილი.

ლუკა ლეკიაშვილი

პირველად წარსდგება
ჩვენი გაზეთის მეი-
თხელთა წინაშე. ინ-
ყება დიდი და ძნელი
გზა ლიტერატურაში.
დარწმუნებული ვართ,
დასახუის წარმატებუ-
ლი იქნება. მით უმე-
ტეს, ის ხელოვნებაში
ახალი კაცი არ არის,
მხატვარია, ხატმნერი.
სწავლობს სასულიერო
აკადემიის საექლესიო
ხუროთმოძღვრების,
ხატწერის, დაზგური
და მონუმენტური ხატჩერი.
გატაცებულია პოეზიით. განსაკუთრებით უყვარს გალავ-
ტიონის ლექსები. ბევრს კითხულობს ქართული ქართული პოეზიიდან.
პოეტობაზე არასოდეს უფიქრია, მაგრამ ლექსი თავისით
მოვიდა მასთან და ფერნერასთან ერთად პოეზია გახდა
სულისის ნაწილი.

ჩვენი მუზები მოდიან ქარში
სცივათ და ჩემში თბებიან თითქოს!..
მათთან თამაში მეტ სითბოს მაძლევს,
მათთან დუმილიც დიდ ტკივილს მიქრობს!

მეც და ისინიც ვეძებთ იმ მხსნელ გზას
იმათხოვის, ვინც რომ იმედებს ითხოვს,
მათთან ყოფნისას თავს მეფურად ვერდნო,
მათთან ყოფნისას დიდ ტკივილს ვიქრობ.

გვა

ჩემი მუზები მოდიან ქარში
სცივათ და ჩემში თბებიან თითქოს!..
მათთან თამაში მეტ სითბოს მაძლევს,
მათთან დუმილიც დიდ ტკივილს მიქრობს!

მეც და ისინიც ვეძებთ იმ მხსნელ გზას
იმათხოვის, ვინც რომ იმედებს ითხოვს,
მათთან ყოფნისას თავს მეფურად ვერდნო,
მათთან ყოფნისას დიდ ტკივილს ვიქრობ.

რცხილაზე საბელს და
ყველაზე ჭკვიან შეშლილს
ბუჭუტა თუნგიას....
ხოლო ეს სევდით გაბერილი
გუდა
შენი ბიოგრაფიის ტრაგიული წანილია,
ჩემო ძვირფასო აუგუსტი!

დობურისაზე

საიო წავიდა შარმანდელი ცისთვალა ბატი?
გაყიდეთ? თუ მინდორშია სხვებთან ერთად
და ადრეა მორეკვა მათი...
რატომ ასწინ წარი, ძმისშვილო ცირა?
დედაშენმა, ჩემმა რძალმა, ხომ არ გაყიდა?

არ მითხა ახლა, რამე ცუდი ცისთვალა უოზეფინაზე,
ვინმეს აჩუქეთ? თუ გადაუცვალეთ?
რა მოხდა, მამიდ? –
ისევ აზიდა ცირამ თავისი ლამაზი წარბი:
- ისე, ხომ გახსოვს, მამიდ, უოზეფინა არ იყო ზანტი...
გადავასნრებო, იფიქრა, ალბათ, კი აფრენილა
ცოტაზე, მაგრამ...
გამოუვლია მატარებელს უცებ და სწრაფად,
მომზე ყოფილნ ჩენენი ანდრია და მატარა თამრი,
ოჟ, ნუ ხარ ბავშვივით, თუ ღმერთი გნამს,
რაც მოხდა, მოხდა, ან ნულარ დარდო,
დაიჩეკვა მალე თორმეტი ჭუკი
და ცისთვალაც გამოერევა, ჩემო კარგო...

მე ჩამოგიყვან, თვითონაც გაზრდი იმ ერთს თბილისში.
მარტოც.
მე მახსენდება წინა ზაფხული და უოზეფინას
შემონათებას
ჭიშკართან ვნატრობ,
როგორ დამითმო დიდსულოვნად, ჩამოვარდნილი
აგვისტოს მსხალი და საბატისკენ მიმავალმა
გამოიხედა ულამაზესი ცისფერი თვალით.

ცოდნის მთავი

ზამთრის დამე უსაშეველოდ გრძელი იყო.
კატა თოვლიან სახურავზე
ბუხრის საკვამურთან წევბოდა.
თოვლი მშრალი და ფხვნადი იყო.
მინა თოვლს დამით კვლავ ელოდა.
მწითაური კატა ხვადი იყო,
თვალები მწარე კვამლით ენვოდა.
და მანც, მისთვის მადლი იყო,
რომ არ ეძინებოდა იზოლდას.
იზოლდა ერთადერთი ქალი იყო,

ცეცხლი მხოლოდ მის სახლში არ ქრებოდა.
ზამთარი მთაში მკვდარი იყო.
კატა სოფელს სახურავიდან ზერავდა.

სოფელის თაგა შუქი ერთ ბოძზე ენთებოდა,
ხან ენთებოდა, ხან ქრებოდა...
კატა ამ წათებას შეცეკეროდა.
სახურავიდან ბოძამდე საშინალად ბნელოდა,
რაც გინდათ, ის დაარქვით ამ სურათს.
ამბავი ასე იყო და... სოფელს ბეჯითად
განაგებდნენ მწითური კატა და იზოლდა.

რის. ბებურ ციცხავებები

დაშლიგინიბდა დეკემბერი
ნაცრისფერ ბალში,
დიდ ცაცხვებს ოდნავ უნათებდათ
მოთეთრო ტანი.
არსად არ ჩანდნენ არც ჩიტები
და თვით კვავებიც.
ძლივს იკვებდნენ ბებერ სხეულს
ძალდატანებით.
სადლაც შორს ბოლი ასდიოდა
ბუხრის საკვამურს,
ბებერი კვავი ძილს იწყობდა
უმწეოდ ტოტზე და
ჭრიალებდა დალალული
ზამთრის სალამო.

ნუთუ?

ჩემს ექიმს ზალ კვირიკაშვილს

დამინერია აპრილზე ლექსი,
ვინ იცის, ამ თვეს როგორ ველოდი,
თურმე, აპრილი ისე წასულა
და მიპოოლია მაისიც ისე,
წასულვარ სადლაც, აქ არ ვყოფილვარ
და შესევა ფიქრები ფიქრებს.
გული საერთოდ გამოთიშულა
და არ მოსულა არვინ ჩამრთველი,
თვითონ ჩამერალა, თვითონ, თავისით,
ვით უძველესი „ვიკლუჩატელი“.
შემოფრენილა ბებელა ჭრელი –
ჩემი ბავშვობის, ცელქი და მარდი,
გაუკრავს ნაზად ფარფატა ფრთა და
ისევ ჩამრთულა მავთული სხარტი,
ოჟ, ეს პეპელა – წითელ ხაზებით,
იყო სტუმარი აპრილის თვიდან,
ეს თქვენ იყავით? რად მანვალებდით?
ექიმო, წუთუ წვალებად ლირდა?..

სიყვარულის გრძნობა გაქრა და სადლაც შორს წავიდა,
მოარული გრძნობები კი მასთან ერთად გაფრინდა.
კვლავ მარტო ვარ და თან ცივა...
და რატომდაც გული მტკივა!

ჩიხში ვდგავარ, ერთადერთი მარტოსული, ობოლი,
ალბათ, აღარავინ დამრჩა ჩემი ლექსის გამგონი!
ალბათ, ისევ მივატოვებ მე ჩემს ლექსებს, მგონია,
როცა შავ ზღვას გადაუფრენს ცაზე თეთრი თოლია!

***

ვიცი, მე კვლავ მხედავ,
იცი, მე კვლავ ლექს ვწერ,
არ გადავთქვამ იმას, რასაც ცფრის ნიჭი,
თუნდაც მაქოთ პირში, თუნდ დამიშვათ ფსეკრზე,
რადგან დამკვიდრებული ვარ
მე მშვიდობის გემზე!

***

როცა გარეთ წვიმს, როცა გარეთ ქას,
მონეენილი კაცის გული მერადენედ წუხს –
ფიქრით, იმ ფუჭ მომავალზე, რომელიც სტკენს გულს...
კვლავ ძველ სატრიუმის ძიებაში მერამდენედ წუხს!

გზას გაივლის, მივა ჩიხში, უიმედოდ წუხს,
დაფიქრდება, მერე იტყვის: ეს ცხოვრება მძულა!
წავა შორს და ისევ ისე გზას გაყვება ფართოს,
ბოლოს მასაც გაუმართლებს და იპოვნის სატრიუმი!

***

გულში ისევ დარდი არის, ძლიერია ფიქრი,
დაიბუდა ისევ სევდამ და ჩამონევა ნისლი.
ცივი ქარი ფოთლებს ცაში აქეთ-იქით მიფანტავს,
ამ ცხოვრების საიდუმლო უფრო მეტსაც ინახავს!
მაშ, რატომ თოვს? რატომ ცივა?
გული ისევ მტკივა!

